

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Ikt. szám: 12301-2/2018.

Tájékoztató

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2017. évi ellátásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Az értékelést meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé. Javaslattal esetén azokat a települési önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a gyámhatóságot.

A jogszabályban előírtaknak megfelelően a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, a Hatósági Iroda, a Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi és Igazságügyi Osztály, valamint a Nógrád Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Igazságügyi Osztály munkatársai elkészítették a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2017. évi ellátásáról szóló tájékoztatót.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az 1. melléklet szerinti tájékoztatót vegye tudomásul.

Salgótarján, 2018. május 10.

Fekete Zsolt
polgármester

Tájékoztató

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2017. évi ellátásáról

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Gyvt-ben foglalt kötelezettségnek eleget téve, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásában résztvevő szakemberek bevonásával elkészítette beszámolóját.

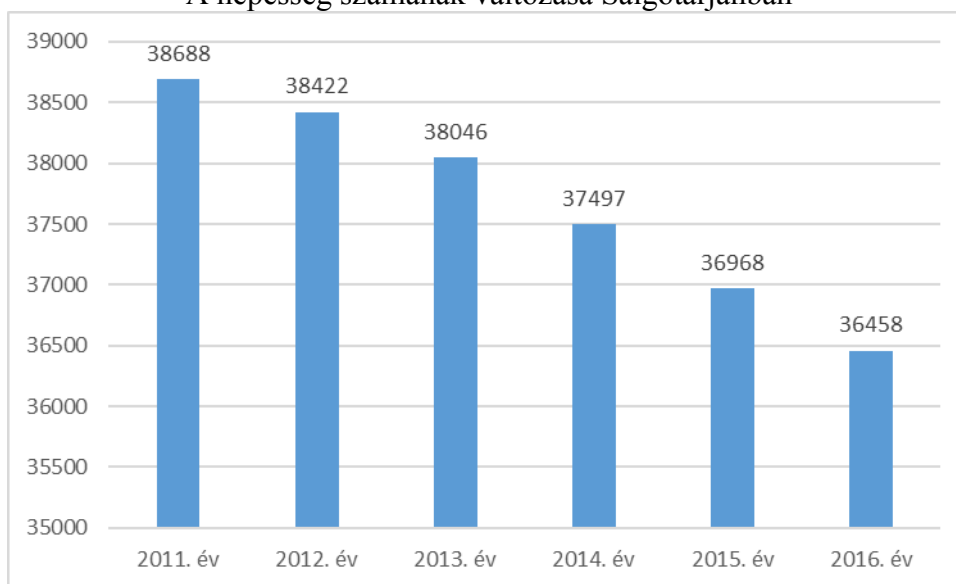
1. Jogszabályi háttér

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet (Gytr.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.)
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi járatí tanulóí bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelete.

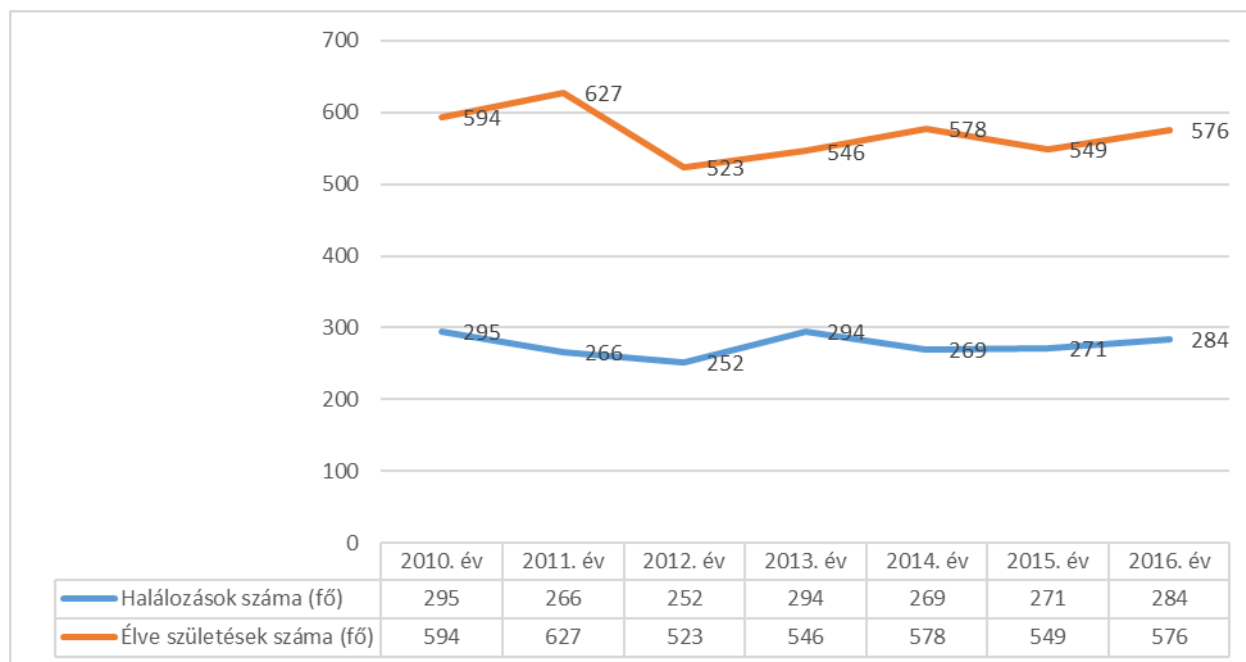
2. Demográfiai adatok

A korábbi években prognosztizált demográfiai adatok továbbra is beigazolódnak, a város lakossága évről-évre csökken, a korosztályos megoszlás az előregedő társadalmat mutatja.

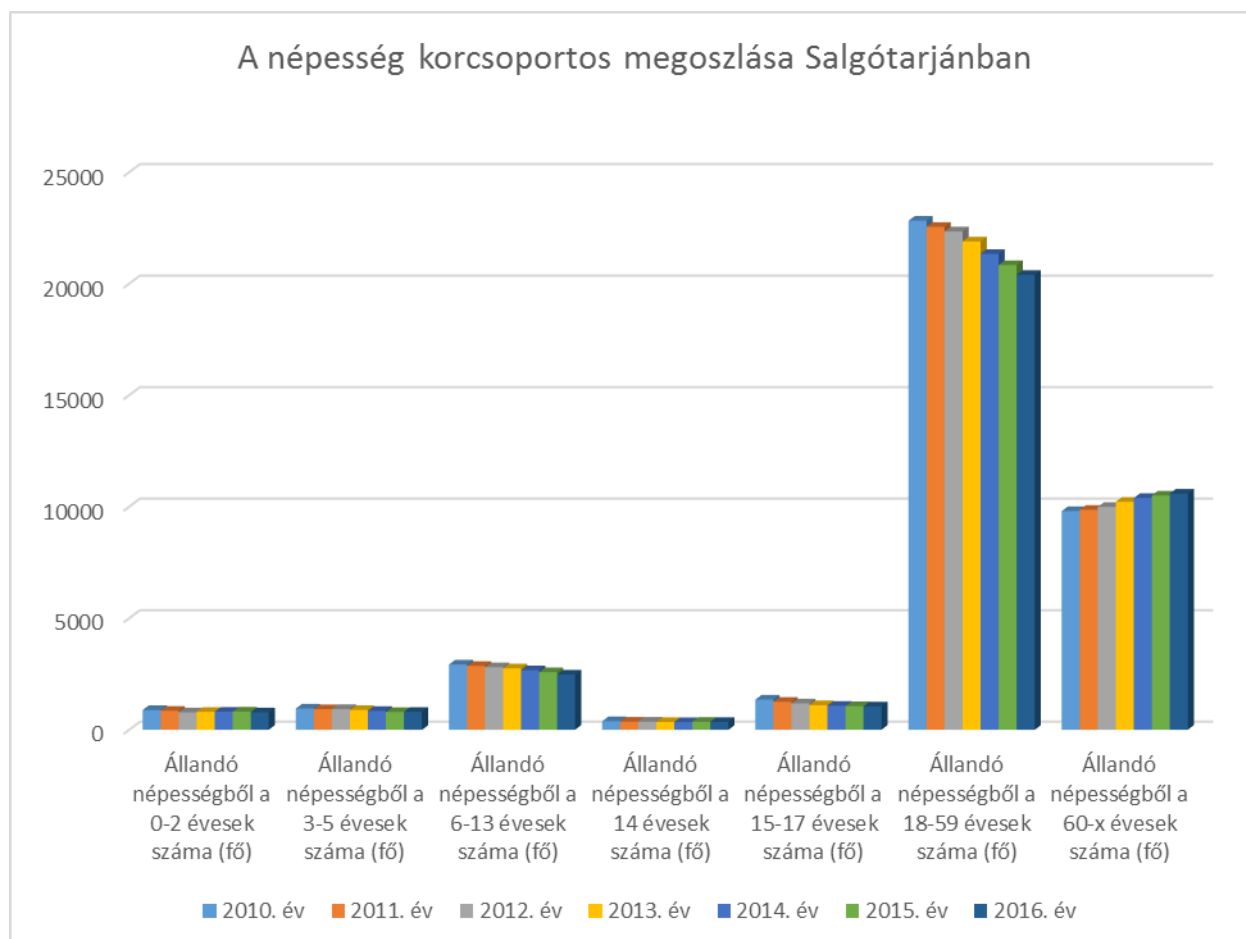
A népesség számának változása Salgótarjánban

/forrás: ksh.hu/

/forrás: ksh.hu/

/forrás: ksh.hu/

3. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A pénzbeli és természetbeni ellátások célja az, hogy a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családokat segítsék annak érdekében, hogy a gyermek családi környezetben történő ellátása biztosított legyen. Az Önkormányzat – a Gyvt-ben foglalt természetbeni ellátásokon túl - Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete, valamint a helyi járáti tanulói bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelete alapján rendkívüli települési támogatást és bérlettámogatást nyújt.

3.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapításával összefüggő kérelmeket 1 fő gyámügyi ügyintéző és 1 fő szociális referens bírálja el. 2017. január 01-től 2017. december 31-ig gyámhatósági ügyekben iktatott iratok száma: 1007 főszámon, alszámon: 3672.

2017. december 31-én 1617 fő volt jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek a gyermekétkeztetést kedvezményesen veheti igénybe, illetve egyéb, természetbeni juttatásokra (pl. ingyenes tankönyv, óvodás és 1-8 osztályig ingyenes étkezés, középiskolában 50%-os kedvezmény) is jogosult. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében a megállapítás gyermekenként történik. A jogosultak minden év augusztusában és novemberében természetbeni támogatásra jogosultak Erzsébet-utalvány formájában. 2017. január 1-jétől változott a támogatás összege: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak esetében alap összegű támogatás: 6.000.- Ft/fő, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500.- Ft/fő. A támogatás összegét a központi költségvetés teljes egészében megtéríti.

Augusztus hónap vonatkozásában az igényelt természetbeni támogatás összege: 10.954.000.- Ft:

- alapösszegű támogatást 319 fő kiskorú gyermek, 29 fő nagykorú gyermek kapott,
- emelt összegű támogatást 29 fő kiskorú gyermek, 1293 fő nagykorú gyermek kapott.
- Pótigény keretén belül 71 fő kiskorú gyermek részesült támogatásban.

November hónapra igényelt mindösszesen 10.598.500.- Ft támogatás az alábbiak szerint oszlott meg:

- alapösszegű támogatást kapott 258 fő kiskorú gyermek, 21 fő nagykorú gyermek,
- emelt összegű támogatásban részesült 1316 fő kiskorú gyermek, 57 fő nagykorú gyermek,
- pótigény keretén belül 57 fő kiskorú gyermek részesült támogatásban.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódik 2013. 09. 01-től a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása. A kérelmek ügyintézési határideje rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránt és a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása iránt benyújtott kérelmek tekintetében 2016. január 01-től sommás eljárásban 8 nap. A jogosultságokat mind a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, mind a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet esetében, gyermekenként kell megállapítani. 2017. január és december közötti időszakban hozott döntések száma: 2997 db megállapító határozat, 17 db elutasító határozat, 24 db megszüntető határozat, 20 db eljárást megszüntető végzés, 32 db függő hatályú végzés, 63 egyéb végzés.

3.2. Gyermekétkeztetés

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a bölcsődében, mini bölcsődében,
- az óvodában,
- a nyári napközis otthonban,
- az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
- a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében.

3.2.1. Intézményi gyermekétkeztetés

Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen vagy 50%-os normatív kedvezménnyel kell biztosítani a Gyvt-ben meghatározott esetekben a bölcsődei, mini bölcsődei, óvodai ellátásban részesülő gyermek, valamint az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részesülő tanuló számára.

Az intézményes ellátásban részesülő gyermekek számára 2017. évben az étkeztetést – a KIGSZ-en keresztül - vásárolt élelmezéssel, a Sodexo Magyarország Kft., 2017. szeptemberétől névváltozás folytán a Hungast Vital Kft közreműködésével biztosította az önkormányzat.

2017. év során az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetést (jogcímenként) az alábbi táblázat mutatja be:

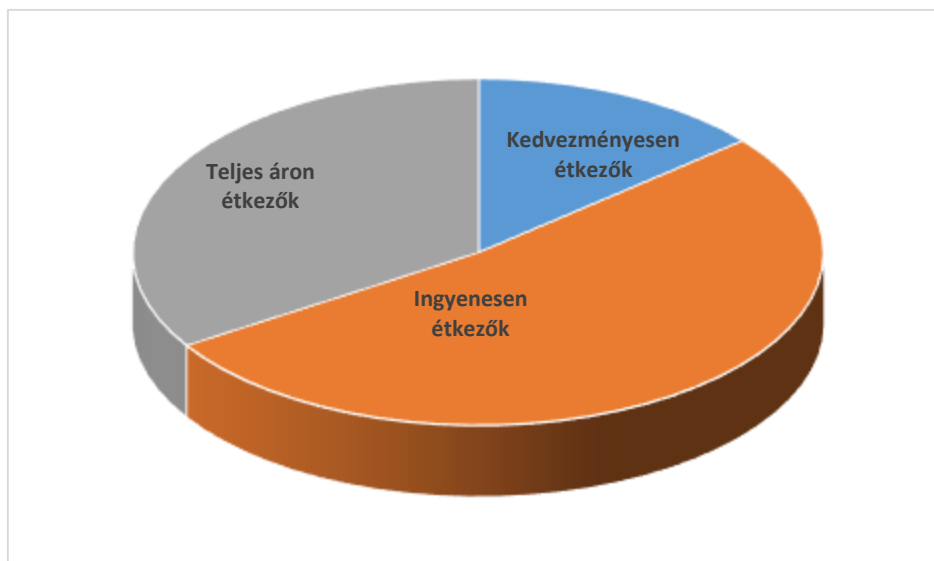
Ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma 2017-ben

Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközé isk.	Szakiskola	Kollégium	Összesen:
Kedvezményes étkezés								
3 v több gyermekes családban élő gyermek	0	0	168	37	2	1	1	209
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek	0	0	79	8	1	5	1	94
Rendszeres gyermekvédelmi kedv. részesülő gyermek	0	0	0	16	6	1	50	73
Összesen:	0	0	247	61	9	7	52	376

Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközé isk.	Szakiskola	Kollégium	Összesen:
Ingyenes étkezés								
Tartósan beteg v.fogyatékkal élő gyermek	0	34	0	0	0	0	0	34
Rendszeres gyermekvédelmi kedv. részesülő gyermek	0	183	764	0	0	0	25	972
Nevelésbe vették v. utógondozott	0	1	4	0	3	0	1	9
1 főre jutó jövedelem miatt	0	318	0	0	0	0	0	318
3 v több gyermekes családban élő gyermek	0	77	0	0	0	0	0	77
Összesen:	0	613	768	0	3	0	26	1410
Teljes áron étkezők	0	55	708	125	4	1	29	922
Összes étkező :	0	668	1723	186	16	8	107	2708

/Forrás: KIGSZ/

Az alábbi diagram a térítésmentesen, kedvezményes térítési díjjal, illetve a teljes áron étkezők arányát szemlélteti:

/Forrás: KIGSZ/

3.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

2016. január 01-től a szünidei gyermekétkeztetés megszervezése, lebonyolítása új feladatként jelent meg a gyámügyi igazgatásban, melyet jegyzői hatáskörben, gyámhatósági eljárás keretén belül 2017. évben is a Hatósági Iroda végzett.

A Gyvt. 21. § (1) bekezdése alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődés, óvodás, nyári napközis otthoni, az általános és középiskolai tanulmányokat folytató gyermekek számára. A Gyvt. 21/C § (1) bekezdés a) pontja értelmében a települési önkormányzatnak szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést biztosítani kell a hátrányos helyzetű

gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A Gyvt. 21/C (2) bekezdés bb) pontjára tekintettel a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani kell az étkezést.

Azoknak a gyermekeknek, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és nem került megállapításra a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet csak biztosítható rendelkezést ír elő a jogszabály.

A Gytr. 13/A §. és 13/B §-aiban foglaltak szerint a jegyző írásban értesítette a szülőket/törvényes képviselőket az évközi tanítási szünet (őszi, téli, tavaszi) valamint a nyári szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, biztosításának időtartamáról, helyszínéről. A tájékoztatóval egyidejűleg megküldte a Gytr. 7. számú melléklete szerinti nyilatkozatot, melyben a kérelmező nyilatkozik az igénybe vételről. A nyilatkozaton a szülő/törvényes képviselő megjelölhette azt, hogy mely munkanapon kéri az étkezést, esetleges diétás étrend biztosítását, illetve megjelölhette azt az intézményt, ahonnan elviheti az ebédet. A déli meleg főétkezés biztosítása három iskolában zajlott. (SÁI Arany János Tagiskolája, SÁI Kollégiuma, SÁI Petőfi Sándor Tagiskolája).

A szülők/törvényes képviselők a nyilatkozatukat a Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán nyújthatták be a tájékoztatóban megjelölt időpontig. A nyári szünet ideje alatt, bármikor benyújtható volt a nyilatkozat. A hivatalban leadott nyilatkozatok feldolgozásra kerültek, majd lista formájában a KIGSZ részére továbbításra került, a jogszabálynak megfelelő déli meleg főétkezés biztosítása érdekében. A gyermekétkeztetés lebonyolítását a KIGSZ végezte, különös figyelemmel a diétás étrend biztosítására.

2017. tavaszi szünetben 2 munkanapra 302 adag melegétel került kiosztása, a nyári szünetben 43 munkanapra 22.873 adag, az őszi szünetben 3 munkanapra 388, a téli szünetben 7 munkanapra 352 adag.

3.3. Tanulói bérlet támogatás

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: törvény) 74.§ (5) bekezdése értelmében a lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat megtéríti a kötelező felvételt biztosító óvodába való utazás költségeit, továbbá szükség esetén gondoskodik kísérő személyről a gyermek részére, ha az óvoda a településen kívül található, és az óvodába való utaztatást az önkormányzat nem biztosítja. A kötelező felvételt biztosító iskolába való utaztatásról a fenntartó gondoskodik.

Tekintettel arra, hogy Salgótarjában az egyes városrészek földrajzilag távol helyezkednek el egymástól, de közigazgatási határon belül vannak, segítve a családoknak, az önkormányzat önként vállalt szociális feladatként 2014. évtől biztosítja a helyi járatú tanuló bérlet megvásárlásához a 100 %-os támogatást, ezáltal a kötelező felvételt biztosító iskolába való eljutásukat.

A helyi járatú tanulói bérlet támogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelet értelmében az önkormányzat 100%-os bérlet támogatásban részesíti azon tanulót, aki

- a) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, kivéve a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiumban kollégiumi tagsági viszonyal rendelkező tanulót, és

- b) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén működő, a Salgótarjáni Tankerületi Központ által fenntartott általános iskola kötelező felvételt biztosító tagintézménnyel tanulói jogviszonyban áll, és
- c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és
- d) a lakóhelyétől, illetve tartózkodási helyétől a b) pontban meghatározott tagintézménybe való utazás során helyi vagy helyközi menetrend szerint közlekedő autóbusszal legalább három megállóhely távolságot kell megtennie, és
- e) nem jogosult a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet szerinti 100 % mértékű utazási kedvezményre.

2014. októberétől helyi rendeletben szabályozott, jogosultsági feltételek alapján tanulói helyi járatú bérlet támogatást állapítható meg azon tanulók részére, akik a jogszabályban meghatározott jogosultsági feltételeknek megfelelnek. A bérlet támogatás havonta kerül megállapításra, a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiuma által megküldött (iskolánkénti) lista alapján. A tanulói bérletek átadásáról a KIGSZ gondoskodik, minden hónap 5. napjáig.

2017. évi bérlet támogatás

Hónap	Igénybevevő (fő)	Költség (Ft)
január	264	575.520.-
február	264	575.520.-
március	267	582.060.-
április	266	579.880.-
május	266	579.880.-
június	267	582.060.-
szeptember	256	558.080.-
október	269	586.420.-
november	271	597.780.-
december	267	582.060.-
összesen:		5.792.260.-

4. Gyermekvédelmi hatósági intézkedések

A gyámhivatal Salgótarján vonatkozásában a védelembe vétellel és az iskoláztatási támogatás folyósításának szünetelésével kapcsolatban rendelkezik statisztikai adatokkal, amelyek azt mutatják, hogy a védelembe vételek száma Salgótarjánban 2016. évhez képest kis mértékben nőttek:

Védelembe vettek száma:	116
- Környezeti okok miatt	18
- 50 tanórát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt	38
- szülőnek felróható magatartás miatt	31
- gyermeknek felróható magatartás miatt	22
- szabálysértés vagy bűncselekmény miatt	7
Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetésével érintett gyermekek száma:	56
Ideiglenes hatállyal elhelyezettek:	58
Nevelésbe vettek:	37

Megállapítható, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezések száma jelentősen megnőtt az elmúlt évhez képest. Sok esetben azonban nem lenne szükség ilyen drasztikus hatósági intézkedésre, el lehetne kerülni a gyermek(ek) kiemelését, ha az alapellátásban lévő intézményekben (pl. gyermekek, családok átmeneti otthona) a férőhelyek száma nagyobb lenne.

2017-ben a köznevelési intézményekből érkezett a legtöbb jelzés, az óvodai és iskolai igazolatlan hiányzások miatt sor került az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetésére, valamint a védelembe vételre.

A gyámhivatal úgy tapasztalta, hogy a családok életében a lakhatási és életvezetési problémák hatással vannak a kiskorúakra is, mivel sok esetben bizonytalan a lakhatásuk, a gyermekek előtt nincs pozitív példa, magatartási problémákkal küzdenek, sokszor elhanyagoltak, nem tartják fontosnak a tanulmányaik befejezését, nincs jövőképük, és nehezen találnak munkát. A tanulmányok idő előtti befejezésével – sok esetben – hamarabb, egészen fiatalon válnak szülővé, és viszik tovább a saját szüleiktől látott normákat. Így gyakran előfordul, hogy a gyámhivatal a család több generációjával is foglalkozik eljárása során.

5. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásait a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása keretében látja el.

5.1. Család- és gyermekjóléti szolgálat

2016. január 1-jétől a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan - egy szervezeti és szakmai egységben – működhet: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, a járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A családsegítés feladatait továbbra is az Szt., a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a Gyvt. tartalmazza.

A Salgótarján és Térsége Egészségügyi- Szociális Központja (a továbbiakban: Intézmény) a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a tárgyévben a térség 29 településén látta el.

Az Intézmény számára meghatározott feladatoknak és hatásköröknek az Intézmény szakmai szervezeti egységei közötti megosztásáról az intézményegység vezető gondoskodik. Az Intézmény szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel rendelkezik, szervezeti egységeit intézményegység vezetők irányítják, akiket az intézményvezető bíz meg.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatait két önálló szakmai egység látja el:

- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A gyermekjóléti szolgálat ellátja a gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés feladatait. A Család- és Gyermekjóléti Központ a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés általános feladatain túl a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet is ellát. Szolgáltatásainak biztosításával a működési területen élő, szociálisan hátrányos helyzetű,

egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk vagy egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok, gyermekek számára nyújt segítséget. Feladata továbbá az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése, illetve elősegítése. Ezen kívül széleskörű szociális munkát végez a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez.

A segítségnyújtás főbb formái között az információ közvetítés, tanácsadás, ügyintézés, érdekvédelem, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel. A családgondozás a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében folyik, melynek fő módszere az egyéni esetkezelés és a csoportos szociális munka.

5.1.1. Személyi feltételek:

A 2017-es évben összesen 28 főállású dolgozó és 5 fő megbízási szerződéssel foglalkoztatott dolgozó állt alkalmazásban.

A főállású dolgozókból 1 fő szakmai vezető, 16 fő családsegítő, 8 fő eszményvezető 1 fő addiktológiai és szabadidő-szervező tanácsadó és 2 fő szociális asszisztens.

A megbízási szerződéssel dolgozókból 2 fő családsegítő, 1 fő fejlesztőpedagógus heti 20 órában, 1 fő jogász heti 10 órában, 1 fő pszichológus heti 15 órában.

Speciális szolgáltatásokat végeztek:

- utcai szociális munkás 2 fő heti 20-20 órában,
- kórházi szociális munkás 1 fő heti 10 órában,
- fejlesztőpedagógus 1 fő heti 20 órában,
- kapcsolattartási ügyelet 2 fő heti 7-7 órában,
- jelzőrendszeri tanácsadó 1 fő heti 10 órában
- jelzőrendszeri felelős 1 fő heti 10 órában
- készenléti szolgálatot a salgótarjáni eszményvezetők és családsegítők látják el, heti váltásban.

A speciális szolgáltatásokat végzők személyében is történtek változások a fluktuáció miatt, de a tanácsadók személye évek óta változatlan (jogász, pszichológus, fejlesztőpedagógus).

A salgótarjáni járást tekintve is tapasztaljuk a szakemberek hiányát, jelenleg a család- és gyerekJóléti szolgálatban 10 betöltetlen állás van.

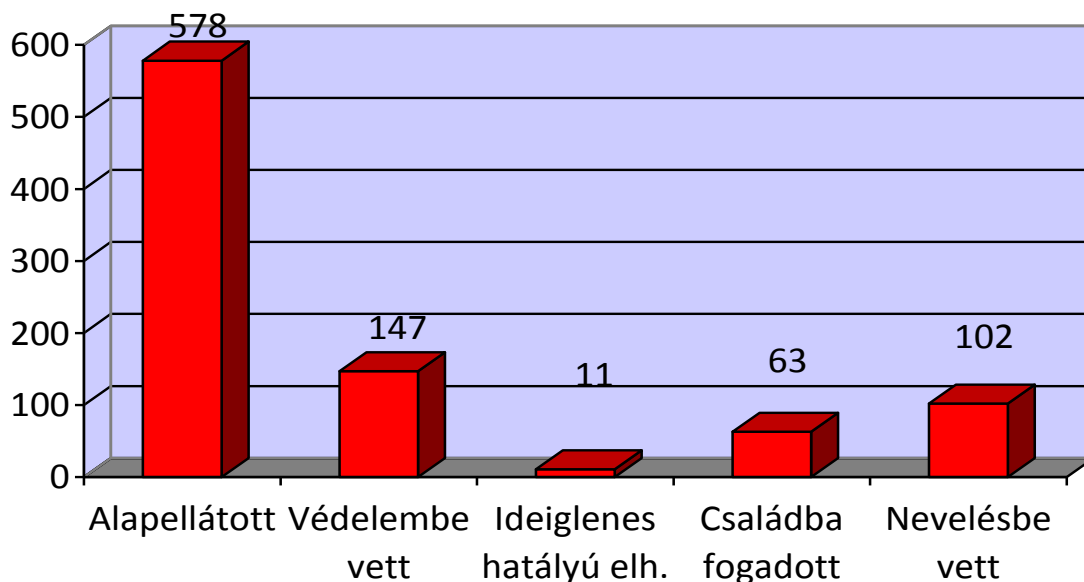
5.1.2. Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek vonatkozásában 2017-ben változás nem történt, nem megoldott a településeken dolgozók hatékony munkája fénymásoló, számítástechnikai eszközök, telefon hiánya, valamint az ellátottak előtt nyitva álló helyiségek tekintetében. Több településen dolgoznak úgy a kollégák, hogy szinte semmilyen – vagy csak nagyon csekély eszköz áll rendelkezésükre. A fent leírtak vonatkoznak Salgótarjánra is. Elavultak az eszközök, a berendezési tárgyak, túlszűfoltak az irodák. Az eszközök cseréje lépcsőről-lépésre történik. Kevés a rendelkezésünkre álló iroda, nincs megfelelő kliensező, tárgyaló vagy akár csoportfoglalkozások rendezésére alkalmas tér. Elmondható, hogy a megsokasodott feladatok miatt kinőtte a Szolgálat és a Központ a rendelkezésére álló teret, ami a jövőben kötelezően bevezetendő feladatok miatt még szűkösebbé fog válni. Helyiségek tekintetében a Salgótarjáni

Összevont Óvoda Mese kert Tagóvodájának szociális feladatokra történő átalakításával várható javulás, azt követően fog megszűnni a jelenlegi zsúfoltság.

5.1.3. Család – és Gyermekjóléti Szolgálat, ill. Központ 2017. évi statisztikai adatai, tevékenységei, szolgáltatásai:

Gondozottak számának alakulása Salgótarjában 2017-ben (fő)

A Család – és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ szakmai tevékenységére vonatkozó statisztikai adatok

SALGÓTARJÁN		
Szolgálat tevékenységeinek adatai		
Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
Információnyújtás		1017
Segítő beszélgetés		806
Tanácsadás		1029
Ügyintézéshez segítségnyújtás		679
Családlátogatás		1669
Közvetítés más szolgáltatásba		149
Konfliktuskezelés		92
Kriziskezelés		36
Szociális segítő tevékenység	saját ügykörben	328
	egyéni gondozási-nevelési terv megvalósításába központ által bevonva	85
	szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	31
Esetkonferencia		12

Esetmegbeszélés	125
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	71
Adományközvetítés	178
Összesen	6307
Család – és Gyermekjóléti Központ tevékenységének adatai	
Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
védelembe vételi javaslat	265
megelőző pártfogás	15
ideiglenes hatályú elhelyezés	32
nevelésbe vétel	110
családbafohadás	104
esetkonferencián részvétel	48
első védelembe vételi tárgyaláson részvétel	171
felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	nevelésbe vétel 91 védelembe vétel 144
elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	22
családlátogatás	1431
környezettanulmány készítése	309
kapcsolattartási ügyelet (tevékenység száma)	153
utcai szociális munka	10
kórházi szociális munka	27
készenléti szolgálat	23
fejlesztőpedagógiai ellátás	62
jogi tanácsadás	110
pszichológiai tanácsadás	103
Összesen	3230

A kezelt probléma típusa és az ellátottak számának alakulása

SALGÓTARJÁN	
Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint	
Megnevezés	Kezelt problémák száma
életviteli	86
szenvedélybetegség	2
családi, kapcsolati konfliktus	45
családon belüli bántalmazás	5
elhanyagolás	80
gyermeknevelési	62
gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	30
magatartászavar, teljesítményzavar	26
fogyatékoság	15
lelki mentális, pszichiátriai betegség	4
egyéb egészségi probléma	11
foglalkoztatással kapcsolatos	12

anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	51
ügyintézésrel kapcsolatos	7
információkérésrel kapcsolatos	6
egyéb	2
Összesen	444

Az észlelő – és jelzőrendszerrel érkezett jelzések száma 2017-ben

Egészségügyi szolgáltató	123
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	61
Átmeneti gondozást biztosítók	11
Köznevelési intézmény	471
Járási hivatal gyámhivatala	297
Ügyészség, bíróság	17
Pártfogói felügyelői szolgálat	8
Állampolgár	16
Rendőrség	96
Közüzem szolgáltatók	9
Önkormányzat, jegyző	47

Veszélyeztetettségi okok Salgótarjánban (halmozott adatok)

Okok megnevezése		A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmozott okai	
		a	b	
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		314		
Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)		114	246	
Ebből	nevelési probléma	34	55	
	szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	13	21	
	családi konfliktus	14	35	
	szülő(k) betegsége	1	1	
	gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai		
		lelki	1	1
		szexuális		
	gyermek elhanyagolása	fizikai	6	16
		lelki	6	11
	egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	2	2	
	iskolai kirekesztés, erőszak		3	
	kortárs csoport negatív hatása	4	15	
	elégtelen lakáskörülmények	15	47	
kilakoltatás veszélye	9	11		
munkanélküliség	9	28		
Okok megnevezése		A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmozott okai	
Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)		117	131	
ebből	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	41	42	
	drogfogyasztás	14	16	
	alkoholfogyasztás	3	3	
	csavargás	9	18	
	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	46	48	
Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekekre)		39	62	

vonatkozóan)			
Ebből	tartós betegség	6	11
	fogyatékoság	5	7
	magatartás- vagy tanulási zavar	28	44
Anyagi főcsoport összesen (a családra vonatkozóan)		44	72

2017-ben is a köznevelési intézményekből érkezett a legtöbb jelzés, igazolatlan hiányzások miatt. Ez összefügg az óvodai és iskolai igazolatlan hiányzások miatti nevelési ellátás – iskoláztatási támogatás szüneteltetésével kapcsolatos védelemben vételi eljárásokkal.

Kitűnik, hogy a gyermekek körében- egyre fiatalabb korban megjelenik az alkohol- és drogfogyasztás. Ezzel szoros összefüggésben van a magas számú igazolatlan iskolai hiányzás, deviáns viselkedés, valamint a kiskorúak terhessége, sajnos egyre magasabb számban jelenik meg a 18 év alatti fiataloknál az öngyilkosság kísérlete is.

A szülők alacsony iskolai végzettségéből, lakás - és életkörülményeiből adódóan generációs probléma, hogy a gyermekek előtt nincs pozitív példa. A szülők nem motiválják a gyermekeket, a fiataloknak nincs jövőképe, céltalanok. Munkát nagyon nehezen találnak, lakhatásuk sokszor bizonytalan, nem megoldott a szociális bérlakáshoz jutás sem körükben.

A családok életében gyakran tapasztalhatók életviteli, életvezetési problémák, amelyek összefüggésbe hozhatók a gyermekek viselkedésével és magatartási problémáival. Ezek sokszor családi konfliktushoz is vezethetnek.

A gondozottak körében tapasztalható, hogy nem rendelkeznek megfelelő higiénés ismeretekkel, amelyek az egészségügyi kockázaton túl a kiskorúak elhanyagolásához vezethetnek.

A kortárs csoportok negatív hatásának erősödése is megfigyelhető – egy deviáns gyermek viselkedése befolyásolja az egész osztályközösséget, csoportot.

Összegezve a statisztikai adatokat, megállapítható, hogy 2017-ben stagnál a gondozottak száma, mely a szervezeti átalakítás következtében alakult ki, továbbá az is befolyásolja a szociális segítő munkát, hogy komplexen jelenik meg a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás a családok életében.

5.2. A Család – és Gyermekjóléti Központ alapfeladatain túl biztosított speciális szolgáltatások:

Kapcsolattartási ügyelet:

A kapcsolattartási ügyelet rendelkezésére áll azon kliensek számára, ahol a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más jogosult személy számára a találkozás máshol nem biztosítható. A szakemberek által kontrollált kapcsolattartást önkéntesen vagy gyámhivatali illetve bírósági kötelezés útján lehet igénybe venni.

A kapcsolattartási ügyeleten (Aranykor Idősek Klubja Salgótarján, Gorkij krt. 85. szám) a kapcsolattartások szombat délutánonként történtek. 2017-ben a kapcsolattartási ügyeletet 52 alkalommal összesen 33 gyermek vett igénybe. A kapcsolattartások nagy része problémamentesen zajlott.

A helyszín a tevékenység megvalósítása szempontjából nem túl kedvező. Egyrészt befolyásolja az ottani gondozottak napirendjét, másrészt a rendelkezésre álló hely sok esetben túlszűfolt, mert a családokat nem tudjuk egymástól elszeparáltan fogadni. Nógrád megye területén tudomásunk szerint a salgótarjáni járásban valósul meg a legtöbb felügyelt kapcsolattartás.

Kórházi szociális munka:

Célja, hogy a kórházi szociális és egészségügyi szakemberekkel, illetve területi védőnővel, együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének, segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében. Az egészségügyi intézményeknek a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzést kell tenni intézményünk felé a további elhanyagolás, bántalmazás megakadályozása érdekében.

2017-ben 27 esetben érkezett jelzés a Szent Lázár Megyei Kórházból.

A kapott jelzések zömében szülői elhanyagolás következtében kialakult egészségügyi problémák, valamint időskorúak miatt érkeztek.

A családsegítők minden jelzést követően fölkeresték a családot, és megtették a szükséges intézkedéseket.

Utcai szociális munka:

Az utcai- és lakótelepi szociális munkát 2 főből álló operatív munkacsoport látta el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék az elsősorban veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat és számukra alternatívákat kínáljanak szabadidejük hasznos eltöltésére. (Továbbra is hiányzik egy olyan közösségi tér intézményünkben, amely helyet biztosítana kortársaikkal vagy éppen más fiatalokkal való találkozásokra!) Különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akik napközben az iskolai órákról kimaradnak, illetve akik otthonról önkényesen eltávoznak, vagy gondozójuk a lakásból kitett.

A 2017-ben 10 alkalommal 18 gyermeket érintően találkoztak, illetve intézkedtek az utcai szociális munkások.

A Városi Rendőrkapitánysággal közösen folytatódottak a péntek esti járőrözések, melynek célja a szórakozóhelyeken és közterületen lévő, a szülői házat engedéllyel, vagy anélkül elhagyó gyerekek felkutatása, sok esetben az ittas gyermekek áldozattá válásának megelőzése, illetve az ittas gyermekek hazaszállítása.

A járőrözés során igazoltatott veszélyeztetett kiskorúak szüleit a családsegítők felkeresték, és indokolt esetben megtették a szükséges intézkedést.

Készenléti szolgálat:

A készenléti szolgálat megszervezésével a Központ állandó, folyamatos elérhetőséget biztosít a nyitvatartási időn túl, hétvégeken és ünnepnapokon felmerülő krízishelyzetekben.

A törvényi követelményeknek megfelelően a közzétett, munkaidőn túli időben hívható telefonszámon munkatársaink azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtásával igyekeznek segíteni a rászorulókon.

A családsegítők és esetmenedzserek heti váltásban látják el a készenléti szolgálatot. 2017-ben összesen 23 alkalommal történt megkeresés, melyeknek kapcsán konkrét intézkedésre is sor került (családok, gyermekek átmeneti otthonában történő elhelyezése).

Drog-prevenációs szolgáltatás, konfliktuskezelés

A Család – és Gyermekjóléti Központ prevenciók feladatainak ellátása során arra törekszik, hogy megelőzze vagy mérsékelje a fenyegető ártalmak kialakulását a gyermekeknél. Az időben, a

nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor érkezett segítség hatékony tud lenni a gondok súlyosbodásának megakadályozásában, megelőzésében.

Drog- prevenciós foglalkozás, konfliktus és agressziókezelés 2017-ban összesen 35 alkalommal, 698 gyermek részvételével történt a SÁI Petőfi Sándor Tagiskolában, a Dornay Béla Tagiskolában és az Illyés Gyuláné Speciális Iskolában.

Jogi tanácsadás:

A Salgótarjáni Térség 5 mikro-térségi központjában, Salgótarjánban, Sóshartyánban, Karancslapujtón, Kazáron és Cereden összesen 504 fő vette igénybe a központ jogásza által biztosított ingyenes szolgáltatást.

A segítségkérés leggyakoribb témái:

- házasság felbontás,
- szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, gyermektartásdíj, kapcsolattartás,
- kiskorúak vagyoni ügyei,
- banki kölcsöntartozások,
- közüzemi hátralékok rendezése,
- örökléssel összefüggő ügyek,
- távollattással összefüggő ügyek,
- büntetőfeljelentés kapcsolati erőszak, kk. veszélyeztetése, tartási kötelezettség elmulasztása miatt,
- rokkantsági ügyek,
- apasági, gondnoksági peres ügyek.

Pszichológiai tanácsadás:

Gyermekekkel és szülőkkel egyéni és csoportos foglalkozások keretében folytatott tanácsadás jellegű szolgáltatás. A rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel történő konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbirányítás.

103 alkalommal, összesen 198 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Főbb problémátípusok:

- iskolai hiányzás,
- válás, szülők közötti nézeteltérések,
- veszteségélmény feldolgozása,
- magatartási, illetve viselkedési problémák.

Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás:

Célja az iskoláskorú gyermekek tanulásához szükséges alapvető képességeknek, hiányosságoknak a feltárása és fejlesztése, korrepetálás, osztályozó vizsgára való felkészítés.

2017-ben a fejlesztőpedagógiai szolgáltatást 10 gyermek vette igénybe, összesen 62 alkalommal.

Egyéb programok, tevékenységek:

- Gyermeknap rendezvény: a SÁI 7 tagiskolájának és az Uzoni Péter Általános Iskola és Gimnázium 5 fős, hátrányos helyzetű csapata vett részt a játékos vetélkedőkön, ahol nemcsak a helyezést érték, hanem minden gyermek ajándékkal távozott a jó hangulatú rendezvényről.
- Környezettanulmány készítés: 230 alkalommal történt 2017-ben.

6. Gyermek napközbeni ellátása

6.1. Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

A Százszorszép Bölcsőde megnyitásával a gyermekek napközbeni ellátása nagyobb létszámban és magasabb színvonalon vált biztosítottá. A Salgótarján, Gerber Frigyes köz 2. szám alatt 52 férőhelyen várják a kisgyermeket egyéni és életkori igényeinek megfelelő élettérben, korszerű, biztonságot nyújtó körülmények között.

A bölcsődei gyermekcsoport ideális létszáma 12-14 fő. A gondozási-nevelési filozófia része, hogy a gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a csoportba járjon. A gyermekek életkoruk és fejlettségük szerint kerülnek felvételre egy-egy csoportba. A szakmai munka során a kisgyermeknevelők fokozott figyelmet fordítanak a szülővel történő fokozatos beszoktatás, valamint a saját gondozó rendszer módszerének alkalmazására. A fokozatos beszoktatás módszerének alkalmazása a bölcsődei gondozó-nevelő munka egyik fontos feladatát, a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy apa jelenléte biztonságot ad a gyermeknek valamint megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást.

A bölcsődei ellátás négy csoportszobában történik, két gondozási egységben, kettő 12-12 fős csoport 20 hetestől 1,5 éves korú gyermekek számára és kettő 14-14 fős csoport pedig 2-3 éves korú gyermekek számára. A csoportokba egyenként 1m x 2m-es só-fal került beépítésre, amely a parajdi só jótékony hatásával állandó tiszta levegőt biztosít a gyermekek számára, a só tisztítja a tüdőt, a hörgőket, segít a hurut és az arcüreg lerakódásainak felszakításában, erősíti az immunrendszer működését és a szervezet összes funkciójára pozitív hatással van. Továbbá egy só-szoba is kialakításra került a bölcsődében só homokozó használatával egybekötve, melyet a gyermekek ősztől egészen tavaszig, illetve rossz idő esetén állandó rendszerességgel használhatnak.

A beíratottak körében a kihasználtság 94%, a 2017. december 31-i létszám 49 fő. A kisgyermek betegségei, hiányzásai miatt a kihasználtság 62%.

6.2. Családi bölcsődék

A Társulás által fenntartott Százszorszép Bölcsőde által nyújtott szolgáltatáson kívül a gyermekek napközbeni ellátását biztosítja három, nem állami fenntartású családi bölcsőde is. A Futrinka-meseház Nonprofit Kft. által fenntartott családi bölcsőde 7 férőhelyen, a Reménység Gyermeksegély és Rehabilitációs Alapítvány által fenntartott családi bölcsődékben 7-7 férőhelyen nyújt szolgáltatást. A Közgyűlés döntése értelmében a családi bölcsődék működését – ellátási szerződés keretében - 30.000 Ft/férőhely összegben támogatja az Önkormányzat.

6.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása (a továbbiakban: Társulás) fenntartásában 2010-től működik Gyermekek Átmeneti Otthona Zabaron. Az otthon 12 engedélyezett férőhellyel rendelkezik. A Gyermekek Átmeneti Otthonában a gyermekek teljes körű ellátásban részesülnek, tehát napi szintű ellátásuk, gondozásuk, nevelésük, fejlesztésük az alapvető feladat. Az otthonba történő befogadásról haladéktalanul értesítik a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőt, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálatot. Amennyiben az

átmeneti gondozás időtartama előreláthatólag 30 napnál hosszabb, az otthon a család- és gyermekjóléti szolgáltatást végző gondozó bevonásával az átmeneti gondozás megkezdését követő 15 napon belül elkészíti az egyéni nevelési, gondozási tervet.

Létszám adatok, kihasználtság:

Hónap	Ellátottak száma (havi átlagban)	Kihasználtság %
Január	16	133
Február	14	116
Március	10	83
Április	14	116
Május	14	116
Június	17	141
Július	15	125
Augusztus	12	100
Szeptember	11	91
Október	10	83
November	10	83
December	11	91
Átlag	13	106

Szakmai munka, szabadidős tevékenység

A Gyermek Átmeneti Otthona, folyamatos nyitva tartású, megszakítás nélkül működő intézmény. Az ellátottak főként gyermekek, illetve gyermekükkel együttesen elhelyezett anyák. A teljes körű ellátás, az életvitelszerű tartózkodás számos feladatot, tevékenységet, programot von maga után.

A gyermekekkel elhelyezett anyák esetében kiemelt szerepet kap életvezetési, társas kapcsolatok kezelésére, egzisztenciális megerősítés elősegítésére, irányuló tanácsadás, segítő beszélgetés, ügyintézés.

A gyermekek nevelése, fejlesztése a napi tevékenység szerves része. Iskolával, óvodával, helyi közösséggel konstruktív, jó kapcsolatot ápol az intézmény. Rendezvényeiken rendszeresen részt vesznek, a gyerekek felkészülését segítik, aktív részvételüket biztosítják.

A gyermekek szükségleteinek megfelelően biztosítják a pszichiátriai, pszichológiai kezeléshez, illetve fejlesztéshez, tehetséggondozáshoz, sporthoz való hozzáférést.

Intézményen belüli ünnepek: a farsang, húsvét, gyermeknap, Mikulás, karácsony. Ezekre az ünnepekre, dekoráció, édesség készül. Maga a készülődés is nagy élményt jelent. Minden gyermek születés- és névnapját közösen megünneplik az intézményben. A délutáni szabadidős tevékenységekhez kültéri játékok beszerzése szinte minden évben szükséges.

6.4. Családok átmeneti otthona

A Családok Átmeneti Otthona 16 férőhelyen működik Etesen. Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll –, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell. A Családok Átmeneti Otthonában való tartózkodás ideje 12 hónap, ami egyszeri indokolt esetben 6 hónappal, vagy a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Létszám adatok, kihasználtság:

Hónap	Ellátottak száma (havi átlagban)	Kihasználtság %
Január	17	106
Február	17	106
Március	15	93
Április	14	88
Május	17	106
Június	14	88
Július	15	93
Augusztus	18	113
Szeptember	13	82
Október	11	69
November	15	93
December	14	88
Összesen	15	93

Szakmai munka, szabadidős tevékenység:

Az intézmény minden programja a lelki – mentális feltöltődés, szórakozás jegyében zajlik, igazodva a lakók korához, problémáihoz, mentális állapotukhoz. Vannak havi, illetve heti rendszerességgel megtartott programok: könyvtárfoglalkozás, mesedélután, kézműves foglalkozások.

Az intézmény udvarának egyik szegletében konyhakert került kialakításra, melyet a gondozónők a gyermekekkel közösen gondoznak, ahol többféle zöldséget termesztnek, azok nagy részét a gyermekek frissen elfogyasztják, a megmaradt rész fagyasztószekrényben kerül elhelyezésre.

2017-ben is – az előző évhez hasonlóan – minden hónapra jutott ünnep, rendezvény, mely hozzájárul a nyújtott szolgáltatások bővítéséhez, az ellátottak mindennapjainak színesítéséhez.

7. Hatósági ellenőrzés

A Társulás által nyújtott gyermekjóléti alapellátások engedélyezését, valamint a szolgáltatások szakmai jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeinek ellenőrzését a Nógrád Megyei Kormányhivatal látja el.

2017. évben a gyermekjóléti alapellátást nyújtó szolgáltató/intézmények közül a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, a Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Százszorszép Bölcsőde működése került ellenőrzésre.

Az ellenőrzések megállapításai

- Mind a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, mind a Család- és Gyermekjóléti Központ sajnos jelenleg is szakemberhiánnyal küzd. A folyamatosan fennálló szakemberhiány miatt a működést ellenőrző hatóság mind a két szolgáltatás szolgáltatói nyilvántartásba történő határozatlan idejű bejegyzését ideiglenes hatályúra módosította. A határozatlan idejű bejegyzés feltétele a szakmai jogszabályokban előírt létszámnorma teljesítése.
- A Százszorszép Bölcsődében folytatott szakmai munkát mind az ellenőrzés során kirendelt szakértő, mind a Nógrád Megyei Kormányhivatal kiválóan minősítette. Az ellenőrzés megállapította, hogy a Bölcsődében melegítő konyha működik, célszerű azonban főzőkonyha kialakítása.

8. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok

A leginkább veszélyeztetett serdülő és fiatal-felnőttkorosztály többsége jelentős problémákkal küszködik. A konfliktusokkal, nem ritkán súlyos erőszakkal terhelt családi háttér, a szűkebb, tágabb környezet rossz szociális helyzete is jelentős teherként nehezedik a fiatalokra.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciójában a közbiztonság, az állampolgárok biztonságérzetének javítása érdekében kitűzött feladatok végrehajtása folyamatos, és a rendelkezésre álló statisztikák szerint is eredményes. A Rendőrséggel kötött együttműködési megállapodás alapján évek óta rendszeresek a közös járőrszolgálatok, a szervezett akciók a város közterületein és szórakozó helyein.

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság (a továbbiakban: kapitányság) szerteágazó tevékenységet fejt ki a bűnmegelőzés terén, amelyről a Közgyűlés 2018. márciusi ülésén is beszámolt:

A kapitányság állományában iskolai bűnmegelőzési tanácsadó tevékenykedik a salgótarjáni Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban, a salgótarjáni Lórántffy Zsuzsanna Kollégiumban, valamint a bátonyterenyei Fáy András Szakképző Iskola és Kollégiumban.

Az Országos Rendőr-főkapitányság által kiadott „A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” című programtervben meghatározott dropprevenciós – koordinációs feladatokat is ellátják.

A Gyvt-ben és „A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására” kiadott ORFK Utasításban előírt jelzésadási kötelezettségnek a kapitányság eleget tesz. Rendszeres időközönként ifjúságvédelmi akciókat szerveztek a társszervek (családsegítő, gyermekjóléti szolgálat szakemberei, pedagógusok) bevonásával, elsősorban Salgótarján város területén. A hétfégi éjszakákra szervezett akciók a közterületen elkövetett bűncselekmények megelőzésére, kiskorúak alkoholfogyasztásának visszaszorítására irányultak. A hétköznap délelőtti időpontokra szervezett akciók célja az iskolakerülő kiskorúak kiszűrése volt.

A családon belüli erőszak jelentős hányada főként a lakáson belüli testi sértések, illetve a kiskorú veszélyeztetése bűncselekmények elkövetésével valósulnak meg, amelyekre a bejelentést, vagy egyéb jelzést követően a kapitányság haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket. Rendkívül jó kapcsolatot alakítottak ki a gyermekjóléti szolgálattal, jelzésadási kötelezettségüknek minden esetben eleget tettek.

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság a 2014/2015-ös tanévtől drog-prevenciós összekötői munkát, azaz havonta három alkalommal telefonos vagy személyes ügyeletet tart, előre meghirdetett időpontokban. A D.A.D.A. programban meghatározott prevenciós anyagot oktatnak a város iskoláiban, valamint a közterületeken ismeretterjesztő felhívásokat tesznek közzé.

8.1. Pártfogó felügyelők munkája

A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő a pártfogolt ellenőrzésével és irányításával elősegíti annak megakadályozását, hogy a pártfogolt ismételten bűncselekményt kövessen el, továbbá segítséget nyújt a társadalmi beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális készségek kialakításához és feltételek megteremtéséhez, közreműködik a sértettek érdekeinek érvényesülésében.

A pártfogói felügyelet a Nógrád Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Igazságügyi Osztályán működött 2017-ben.

Az Igazságügyi Osztálytól kapott tájékoztatás alapján a pártfogó felügyelők által ellátott ügyekben változatlanul a vagyon elleni és a közlekedési bűncselekmények dominálnak, az elkövetők jelentős része férfi, a női elkövetők száma 15 % alatti. A pártfogó felügyelők 2017. év

folyamán összesen 2352 ügyben jártak el, ez enyhe, 5%-os csökkenés az előző évhez képest. A gyámhatóságok megelőző pártfogási jogintézmény eljárásához készített kockázatértékelésen alapuló környezetanulmányai, illetve az elrendelt megelőző pártfogó felügyeletek végrehajtása, a társintézményi együttműködések szélesítésére adott lehetőséget, és egyes esetekben a hatékonyság is láthatóbb, de továbbra is kétségeket támaszt az alulról nyitott korhatár, ehhez kapcsolódóan a gyerekek kriminalizálása a pártfogó jelenlétével.

Az Igazságügyi Osztály pártfogó felügyelői 2017. évben 38 db pártfogó felügyelői véleményt készítettek el. A szakértői véleményként készített speciális pártfogó felügyelői vélemény mellett, minden közérdekű munka végrehajtási ügyben speciális pártfogó felügyelői vélemény készülhet a munkahely kijelölése előtt. A közérdekű munka végrehajtásának szervezése és ellenőrzése ügycsoportban 460 db új ügy érkezett így 1352 ügy volt folyamatban, ebből 159 ügy fiatalkorú bűnelkövetővel kapcsolatos. A tárgyalás mellőzésével hozott végzések aránya sajnos magas: 35%. Ez a fiatalkorúak ügyében hozott ítéletek tekintetében is megállapítható, a megyei ítélkezési gyakorlat egyre inkább a felügyeleti tevékenységet szorítja vissza. A munkahely kijelölések folyamatosnak mondhatók, ami azt jelenti, hogy az önkormányzatok - a jogszabályi környezet változását követve - immár foglalkoztatják az elítélteket. Foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítésére 12 egészségügyi szolgáltatóval kötött a kormányhivatal megállapodást. A büntető és szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenység (mediáció) végrehajtására 151 esetben került sor, ebből 125 büntető ügyben, 26 szabálysértési ügyben. Az esetek közel 80%-ában megállapodás született. Az Igazságügyi Osztály ügyfélfogadási ideje folyamatos. Az ügyfélfogadással kapcsolatos panasz nem érkezett. Az osztályvezető is teljes értékű pártfogó felügyelői munkát végez, így érhető el egy még kezelhető ügyteher, és az egyéni ügyszámmutatók így kiugró eltéréseket nem mutatnak. A pártfogók a honlapon közzétett ügyfélfogadási időpontokon túl, személyesen vagy telefonon teljes körű tájékoztatást nyújtanak az adott ügyekre vonatkozóan a társintézmények dolgozóinak, emellett jelentős területi munkavégzést végeznek, fiatalkorú pártfogoltak irányában kiemelten, felnőtt ügyekben az esethez igazodva. Ezen területi feladatellátás a jelzőrendszeri együttműködési munka alapját képezik. Módszerek tekintetében több évtizedes szakmai tapasztalatainkra alapozva hatékony egyéni esetkezelést alkalmaznak, csoportos foglalkozásokat nem szerveznek, az ellátotti réteg jövedelmi viszonyaihoz igazodva utazási többletterhet a csoportokon való részvétellel nem kívánnak képezni.

8.2. A jogi segítségnyújtás

A jogi segítségnyújtási rendszer jelenlegi formájában 2004. óta működik, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat 2004. április 1-jén kezdte meg működését elsőként a peren kívüli jogi segítségnyújtás biztosításával. 2008. január 1-től a bíróság előtti képviseletet ellátó pártfogó ügyvédet is biztosítja a rászorulóknak számára, amely 2015. november 1-től kiegészült a nyomozati szakban igényelhető pártfogó ügyvédi képviselet igénybevételének lehetőségével. A jogi segítségnyújtó szolgálat 2017. január 1. napjától a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Gyámügyi Osztály keretén belül, 2017. szeptember 6-tól pedig a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztály keretén belül működik.

A jogi segítségnyújtási kérelmet az a járási hivatal bírálja el, akinek a területén az anyagi szempontból rászorultnak tekintendő ügyfél lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkezik. Konkrét tevékenysége kiterjed a peren kívüli (tanácsadás, beadványkészítés) és a peres ügyekben (pártfogó ügyvédi képviselet) lefolytatott engedélyezési eljárásra, kivételes esetben a pártfogó ügyvéd kirendelésére, a támogatás felülvizsgálatára, a pártfogó ügyvéd díjának megállapítására, vezeti az ehhez kapcsolódó nyilvántartást, valamint együttműködik és kapcsolatot tart a bíróságokkal, önkormányzatokkal, valamint a jogi segítőkkel, ügyvédekkel, ügyvédi irodákkal.

Az állami jogi segítségnyújtási szolgáltatások:

1. *Peren kívüli segítségnyújtásként:*

- jogi segítők által adott jogi tanácsadás,
- okiratszerkesztés.

2. *Peres segítségnyújtásként:*

- polgári és közigazgatási eljárásokban pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása,
- büntetőeljárásokban a sértett, magánvádló, magánfél, egyéb érdekelt pártfogó ügyvédi képviselője, pótmagánvádló személyes költségmentességének engedélyezése és ennek keretében pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása,

3. *Segítségnyújtás határon átnyúló jogvitában*

4. *Illegális migránsok peren kívüli támogatása*

A jogi segítségnyújtó szolgálat tipikusan hatósági eljárást folytat, azonban az ügyfélszolgálati tevékenysége keretében (amely rászorultságtól független) hatásköri, illetékességi útmutatást, egyszerűbb megítélésű ügyekben pedig tanácsadást nyújt.

8.3. Áldozatsegítés

Az „Összefogás az áldozatokért” elnevezésű projekt során életre hívták az Áldozatsegítő Szolgálatot a Nógrád Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Áldozatsegítő Osztályán, amely 2017. január 1. napjától a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Gyámügyi Osztály (2017. 09. 06-tól Gyámügyi és Igazságügyi Osztály) keretén belül működik. Az áldozatsegítési szolgáltatás iránti kérelmet az a járási hivatal bírálja el, amelynél a kérelmet az áldozat először benyújtotta, azonban, ha az áldozat kéri, az ügyet a lakóhelye vagy a tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalhoz kell áttenni.

Az osztályon a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés természetes személy sértettje, vagy ilyen cselekmény következményeként hátrányt elszenvedőknek nyújtanak segítséget. Az áldozatok számára felvilágosítást adnak büntetőeljárásbeli, illetve szabálysértési eljárásbeli jogaikról, az elérhető támogatásokról és az igénylés feltételeiről, az igénybe vehető egyéb ellátásokról, jogérvényesítési lehetőségekről, egyéb, áldozatsegítésben részt vevő szervezetek elérhetőségéről, az újabb áldozattá válás megelőzésének, elkerülésének lehetőségéről.

Az Áldozatsegítő Szolgálat a törvény alapján az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- azonnali pénzügyi segély,
- áldozati státusz igazolása.

Az állami kárenyhítéssel kapcsolatban támogató hatóságként jár el.

Az Áldozatsegítő Szolgálat feladatai ellátása során együttműködik, és kapcsolatot tart a rendőrség áldozatvédelmi hálózatával, a nyomozó hatósággal, az ügyészséggel, a bírósággal, a bevándorlási és állampolgársági hivatallal, a konzuli szolgálattal, a helyi és nemzetiségi önkormányzatokkal, az egészségügyi intézményekkel, az ifjúságvédelmi szervezetekkel, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekkel, a közoktatási intézményekkel, a családsegítő szolgálatokkal, az alap- és szakellátást nyújtó szociális szolgáltatókkal és intézményekkel, a polgárőrséggel, a civil szervezetekkel és a vallási közösségekkel.

Az Áldozatsegítő Szolgálat másként működik, mint más hatóságok, mivel nem klasszikus értelemben vett közigazgatási hatósági eljárásról van szó. Fontos a személyes elem, nincs két egyforma ügy, nincs két egyforma bűncselekmény sem, minden egyes bűncselekmény más-más hatással van az egyes áldozatokra. Fontos kiemelni, hogy a bűncselekmény traumatogén hatású lehet az áldozat számára, hiszen olyan élethelyzetbe kerül, ami tőle függetlenül, akaratán kívül

jött létre, ezért lényeges, hogy az áldozatsegítő minden áldozattal előítélet nélkül, nyitottan, odafordulóan, támogatóan viselkedjen, és ez az, amit a szolgálat minden esetben megvalósítani törekszik eljárása során.

A jogi segítségnyújtás, valamint az áldozatsegítés területén gyermekvédelmi intézkedés kezdeményezésére nem került sor a tavalyi év folyamán.

9. Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 115/2015. (V.28.) Öh. határozatával adott felhatalmazást az újjászerveződött Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (továbbiakban KEF) működésére. A KEF egységes szakmai és módszertani szemlélet megvalósításával – a helyi sajátosságokat figyelembe véve – fogja össze és koordinálja a prevenció, a kezelés és a kínálatcsökkentés terén folyó munkát.

2016-2017. évben a „Társadalmisítási program a kábítószer-probléma kezelésére Salgótarjánban” kerekasztal rendezvénysorozatot valósította meg.

A program célja, hogy a szakemberek, a kerekasztal beszélgetésre meghívott csoportok képviselői megismerjék a város drogstratégiáját, cselekvési tervét, koncepcióját és részletes feladatait; módjuk és lehetőségük legyen arra, hogy saját munkájukat, munkatársaik, beosztottaik feladatait is a Stratégia szellemében szervezzék és irányítsák.

Konkrét cél, hogy az aktivizáló csoport tagjai ne csak a KEF álláspontját ismerjék meg, hanem egyben visszajelzést is adjanak mindarról, amit saját szakterületükön tapasztalnak, ezáltal új információs bázis alakuljon ki a KEF számára, a további feladatok megfogalmazására, sorrend felállítására.

A programsorozat keretében hat kerekasztal beszélgetésre került sor, ahol a tájékoztatás és a mozgósítás játszott fő szerepet:

1. Óvodai csoport
2. Védőnői csoport
3. Oktatási intézmények csoportja
4. Egészségügyi szakdolgozók csoportja
5. Szociális ágazati csoport
6. Diák és ifjúsági vezetők csoportja

A kerekasztal megbeszélések a KEF szakmai bemutatójával kezdődtek, mely alapot nyújtott a párbeszéd kialakulásához. Az első kerekasztal megbeszélésre 2017. április 19-én került sor.

Helyszíne: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 213-as tárgyalóterme.

Meghívottak köre: a gyermek- felnőtt házi orvosi körzetek szakdolgozói.

A program vezető szakemberei Katkó Orsolya, Bertókné Tamás Renáta, Molnár Margit KEF tagok.

A megbeszéléseken részt vett egészségügyi dolgozók mindennapi problémáinak találták a fiatalok nagymértékű energiaital és a cola fogyasztását, valamint az egészségtelen táplálkozást. Véleményük szerint a gyerekek nem rendelkeznek ismeretekkel mindezek káros hatásairól. A súlyosabb gondok, mint az alkohol és drogfogyasztás főleg a hétvégi bulizások kapcsán jelennek meg a fiatalok körében. A Szent Lázár Megyei Kórház sürgősségi betegálló részlegén a péntek esti és szombat hajnali órákban megnövekszik azon fiatalok száma, akik ellátásra szorulnak túlzott alkohol, vagy más tudatmódosító használata miatt.

A csoport a kialakult probléma megoldását elsősorban a prevenció munkában látja. Javaslatuk az egészségügyi szakemberek megjelenése szülőértekezleteken, ahol rövid ismertetőt nyújtanak a szülőknek az aktuális problémákról, kitüntetett figyelemmel az egészségre ártalmas szerekre, az energiaitalok káros hatásaira, alternatívaként divatba kívánják hozni az egészséges táplálkozást. Szélesebb körben is (lakosság) előadások szervezését javasolják. Figyelmet kell fordítani a szakmai utánpótlásra, a kortárssegítők pótlására. Ennek érdekében képzések szervezését tartják szükségesnek.

A második kerekasztal megbeszélésre 2017. április 25-én került sor.

Helyszíne: Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium Székhelyintézmény Salgótarján, József Attila utca 2.

Meghívottak köre: 9 középfokú és 9 általános iskolai oktatási intézmény pedagógusai.

A program vezető szakemberei: Telek András, Adorján Attila, Devcsics Annamária, Pálkovács Margit, KEF tagok.

A kerekasztal résztvevői megfogalmazták a KEF munkájának szélesebb körben való megismertetésének fontosságát (honlap, Városi Televízió), az iskolai honlapokon való információterjesztést, különösen az elkészült szóróanyagok ismertetését. A vélemények szerint az iskolákban szükséges újra visszaállítani a gyermekvédelmi, ifjúságvédelmi felelősi státuszt (vagy szociális munkással helyettesíteni). Javasolták a drogkoordinátori képzés újraindítását pedagógus körökben. Mindezek mellett a kortárssegítők fontosságát emelték ki.

A harmadik kerekasztal megbeszélésre 2017. április 26-án került sor.

Helyszíne: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala épületének 331-es tárgyalóterme.

Meghívottak köre: a területi és városi védőnői körzetekben dolgozó szakemberek.

A program vezető szakemberei: Katkó Orsolya, Brunda Katalin

A védőnők alapvető problémája, ha egy kismamának drog- vagy alkoholproblémái vannak, és azt jelzi, akkor ők csak figyelmeztethetik a rizikóra, a lehetséges következményekre, de más nem tehetnek. Addiktológiai szakemberek bevonására van szükség, azonban fő probléma a hiányuk, és az utánpótlás sem megoldott. Az iskolás korú gyermeknél szintén szakember segíthet a megoldásban. Ez a csoport elsősorban az addiktológus szakemberek képzését tartotta fontosnak, de véleményük szerint a kortársképzés is szükséges.

A negyedik kerekasztal megbeszélésre 2017. május 2-án került sor.

Helyszíne: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala épületének 213-as tárgyalóterme.

Meghívottak köre: 6 szociális szolgáltatási szakterület közvetlen dolgozóinak köre

A program vezető szakemberei Telek Ervin, Szilágyi Leonóra KEF tagok.

Ezen a kerekasztal megbeszélésen jelent meg a legnagyobb létszámban a szakmai közönség. Külön-külön megfogalmazták az egyes területeken megjelenő problémákat. Célul tűzték ki, hogy a jövőben rendszeres időközönként kisebb csoportokban szakmai megbeszéléseket szerveznek, ahol megosztják tapasztalataikat, és egy-egy eset közös megbeszélésével szélesítik annak megoldási alternatíváit. Gondot ez a csoport is a szociális szakemberek hiányában látta. Az utánpótlás a szakma megbecsülése nélkül nem lehetséges.

Az ötödik kerekasztal megbeszélésre 2017. május 3-án került sor.

Helyszíne: Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda Salgótarján, Erzsébet tér 4.

Meghívottak köre: diák és ifjúsági vezetők

A program vezető szakemberei Miklós Rea, Godó Anna, Holtai Gábor KEF tagok.

A Salgótarjáni Ifjúsági Irodában interaktív beszélgetésre került sor. A diákönkormányzat képviselőiből álló csoport elsőként a biztonságos szórakozóhelyek hiányát jelezte problémaként, valamint a szórakozóhelyek környékének ellenőrzését, a rendőrség jelenlétét fokozták a hétfégi napokon. Fontosnak tartják a kortársképzést és interaktív osztályfőnöki órák szervezését.

A hatodik kerekasztal megbeszélésre 2017. május 8-án került sor.

Helyszíne: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala épületének 331-es tárgyalóterme. Meghívottak köre: Óvodavezetők, óvónők, szakdolgozók

A program vezető szakemberei Lakatosné Kovács Ágnes, Telek Ervin KEF tagok.

A szocializáció elsődleges színtere a család, amely viselkedésmintát ad a gyerekeknek. Az óvodában nagyon különböző, otthonról különféle mintát hozó gyerekek találkoznak. Sajnos az utóbbi években több családnál felmerült a gyanú az illegális tudatmódosítók használatára. A gyerekek viselkedése és történeteik olykor aggodalom adnak okot. A családlátogatási rendszer

egy szűrő lehet a feltételezések kiderítésére, valamint az életvitel feltárására. „Ki viheti el a gyermekeket az óvodából?” Meddig tart a pedagógus határköre? Az eredményes munkához szükség van az óvónők, a védőnők, a családgondozók együttműködésére, a problémák megbeszélésére. Az óvónők és a védőnők között jobb a munkakapcsolat, de a családgondozók közötti fluktuáció, és a rendszertelen kapcsolattartás miatt nem alakult ki közös munkavégzés. Tisztázni kell a kompetenciahatárokat, ki kell jelölni minden esetben a konkrét feladatokat a szakemberek között. Kevés az elhivatott szociális szakember, utánpótlásra van szükség.

A program során a visszajelzések a KEF további munkájában hasznosulnak, hiszen javaslatokat és ötleteket kaptunk a további célfeladatok ellátásához, melyek kijelölésére a 2017. októberi KEF ülésen kerül sor.

Reményeik szerint a programsorozat hasznosul a korai felismerés, a korai kezelésbe vételbe kerülés területén is, az egységes gondolkodás és feladatvállalás során az érintettek a megfelelő ellátási formát kaphatják megfelelő időben.

A programsorozat sikeres megvalósítása érdekében tájékoztató és szóróanyag csomagot készítettünk a kerekasztalok szakmai képviselői részére:

- Szakmai információs adattár, mely tartalmazza a szenvedélybetegeket ellátó és drogprevenciót végző szervezetek elérhetőségét Salgótarjában,
- Kortárssegítő fiatalok 10 tanácsa fiataloknak
- Szülők 10 tanácsa szülőknek a droghasználat ürügyén

A kerekasztal meghívotti köre számára mindennapi segédanyagként szolgál az anyag. A fiatalok és a szülők pedig azoktól a szakemberektől kapnak közvetlen információt, és segítséget, akikkel mindennapi közvetlen kapcsolatban állnak.

10. Civil szervezetekkel való együttműködés

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása a szakmai szereplők közötti együttműködést, az intézmények közötti koordinációt, megalapozott, tervszerű és széleskörű szakmai kapcsolatrendszer feltételez. E feladatok ellátása sok szakma képviselője számára kötelezettség, ugyanakkor eredményes munkát végezni csak a helyi társadalom, gyermekekért, fiatalokért felelősséget vállaló tagjainak összefogásával lehet.

Az önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés alapjait Salgótarján Megyei Jogú Város Civil Koncepciója határozza meg.

A Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete által fenntartott MENEDÉK Családok Átmeneti Otthona Salgótarján családi házas övezetében, Baglyasalján nyújt átmeneti elhelyezést hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű vagy otthonából menekülni kényszerült családoknak, szülőknek és gyermekeiknek. Az intézmény 1992-ben nyitotta meg kapuit, 2012-től – a 40 férőhelyes átmeneti ellátás mellett - krízis ellátást is nyújtanak 4 férőhelyen bántalmazott anyák és gyermekeik számára, 2 lakásban, 8 férőhellyel félutas ház működtetésével is segíteni tudják az arra rászorulókat. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017. január 1-jétől együttműködési megállapodás útján támogatja az intézmény működését.

11. A jövőre vonatkozó javaslatok, tervek a gyermekvédelem területén

11.1. Családok és gyermekek átmeneti otthonainak kialakítása Salgótarjában

Az adatok tükrében az látható, hogy mind a Családok Átmeneti Otthona, mind a Gyermekek Átmeneti Otthona esetében egyre növekszik a salgótarjáni lakosú gondozottak gyermekek elhelyezésének száma, ezért is indokolt Salgótarjában megszervezni és biztosítani a két ellátás közül legalább az egyiket. A Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása támogatási kérelmet nyújtott be a Széchenyi 2020, Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP-2.2.3-17 kódszámú, „Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése” megnevezésű pályázatra családok átmeneti otthona kialakítása céljából a Salgótarján, Forgách A. út 110. szám alatti ingatlanon. A pályázat jelenleg elbírálás alatt van.

11.2. Pályázatok

A gyermekvédelem területét, a megfogalmazott célok megvalósítását érintően az alábbi pályázatok kerültek benyújtásra, és indultak el:

1. EFOP-3.2.9-16 kódszámú, „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” című pályázat. A projekt átfogó célja az elsődleges prevenció megerősítésével az óvodás és iskolás gyermekek és fiatalok (köztük a szociálisan hátrányos helyzetűek) szociális jólétének, életminőségének javítása az óvodai és iskolai szociális segítség feladatellátás feltételeinek megteremtésével, szakmai tartalmának, a fenntartásához és rendszerszerű elterjesztéséhez szükséges humán és pénzügyi források meghatározásával. 2016. év végén a Család- és Gyermejjóléti Központ pályázatot nyújtott be az óvodai – iskolai szociális segítő tevékenységre. A pályázat sikeresnek bizonyult, bár a megvalósítás csúszott az elbírálás késedelmessége miatt, így az 2017. október 1-jén kezdődött el. A tevékenység érinti Salgótarján önkormányzati fenntartású óvodáit és általános iskoláit, valamint Karancskeszi és Lucfalva köznevelési intézményeit. A Család- és Gyermejjóléti Központ a pályázatban 3 fő főállású szociális segítőt alkalmaz, akik jelen vannak a felsorolt intézményekben, és szinte kapocsként működnek az oktatási-nevelési intézmények és a gyermejjóléti szolgáltatást végzők között. Az említett szolgáltatás 2018. szeptemberétől beépül a kötelezően ellátandó gyermejjóléti alapellátások körébe.
2. EFOP 1.4.2.-16-2016-00003 azonosító számú „Integrált Térségi Gyermekeprogramok” megnevezésű, „Esély a gyermekeinknek” című program vette kezdetét 2017.november 1-től a salgótarjáni járásban, mely főként a gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének megakadályozására és a gyermekek esélyeinek növelésének elősegítésére irányul. Az 54 hónapig tartó program megvalósítására Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása - mint a járás területén a család- és gyermejjóléti központ fenntartója – Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával konzorciumban négyszázmillió forintos uniós támogatást nyert el.
A projektben szakmai és módszertani együttműködő partnerként a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság és a Magyar Tudományos Akadémia működik közre.
A program specifikus célkitűzései közé tartozik a gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és ellátások fejlesztése; a szegény családokban élő gyerekek fokozott támogatása, szocializációjuk segítése, körükben a Biztos Kezdet szemlélet elmélyítése, elterjesztése, a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai és iskolán kívüli képesség- és készségfejlesztése, egészségtudatos életmód elterjesztése a hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik körében, melynek keretében az egészségi állapot javítása, tinédzserszülések csökkentése, szenvedélybetegségek, egyéb devianciák csökkentése.

A célok elérését szolgáló eszközökön keresztül a projekt hozzájárul az EU 2020 stratégiában vállalt szegénység csökkentésére irányuló célkitűzés megvalósításához is. A közvetlen célcsoportját a salgótarjáni járás 13 településén, illetve településrészén élő 18 év alattiak, különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek, valamint családtagjaik jelentik. A beavatkozások a három év alatti gyerekekre is kiterjednek, és a szülők bevonásával valósulnak meg. A programhoz kapcsolódó felmérés feltérképezte, hogy hol van a legnagyobb szükségük segítségre a hátrányos helyzetű gyerekeknek, és ezt a segítséget el kell juttatni hozzájuk. A cél, hogy mindazon segítségek révén, amelyeket a négy év alatt kapnak a családok, önállóvá tudjanak válni: önállóak legyenek életvezetésben, tudják, milyen problémával hova kell fordulniuk, és legyenek együttműködők, legyen számukra természetes, hogy elviszik a gyermeküket a fejlesztő szakemberhez, ha ezt javasolják az óvodában.

A programban Salgótarján (a baglyasaljai és a zagyvapálfalvai városrész), Zabar, Mizserfa, Sámsonháza, Nagybárcány, Sóshartyán, Karancsság, Etes, Ságújfalu, Karancskeszti, Egyházasgerge és Litke vesz részt. Erről a képviselő-testületek döntöttek.

A program egyik legfontosabb eleme a jelenlétházak program: az EFOP 2.1.1-16-2017-00009 számú, „Esély a gyermekeinknek” program infrastrukturális hététerre című kapcsolódó projektből szolgáltatóházak kerülnek kialakításra, ahol alapszolgáltatások – mosási, tisztálkodási lehetőség mellett nagyon sok segítő szolgáltatást vehetnek igénybe a települések lakói. A salgótarjáni Csillag Jelenlétház kivételével jelenleg mindegyik szolgáltatóház átmeneti helyen működik.

Nagyon széles a segítő szolgáltatások köre: háztartási, pénzügyi ismeretektől kezdve képzési információkig, munkakereséstől önéletrajzírásig, az állásinterjúra való felkészítésig segítenek a kollégák, de éppúgy segítenek hivatalos levelek értelmezésében, nyomtatnak, sokszorosítanak, és az internethez való hozzáférést is biztosítja a jelenlétház. Nagyon fontos feladatuk a jelenlétházaknak a közösségfejlesztés: egy közös ünnepre való készülődés, dekorációkészítés, műsorok összeállítása. Helyet biztosít civil szerveződéseknek, otthont ad például felnőttek színjátszó körének is.

A másik nagy programelem a plusz szolgáltatások biztosítása, az említett szakemberek, mint a pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, vagy a szociális munkás segítségével. Adósságkezelési, pénzügyi, jogi tanácsadás, művészeti, sportra nevelés is beletartozik ebbe a körbe.

A program infrastrukturális projektrészében beszerzendő mikrobusz egyrészt a szakemberek településekre való kijutását segíti, másrészt játszóbusszként mozgatható játékokkal lesznek felszerelve, és minden hónapban kitelepül a településekre, ahol „mobil játszótérrel” várja a gyerekeket.

A négy év alatt egyszer minden településen élőknek lehetőségük lesz arra, hogy egészségügyi szűrővizsgálaton vegyenek részt.

Nyári táborok, baba-mama klubok szervezésére is sor kerül. A Biztos kezdet című programelem a fiatalokat, kamaszkorúakat célozza: a négy év alatt megszerzett beépül annyira, hogy amikor családot alapítanak, felelősségteljes szülők legyenek.

Az uniós finanszírozás 2022 májusáig tart, ezt követően az önkormányzatok, vállalkosok szerint, öt évig működtetik majd a jelenlétházak alapszolgáltatásait.

A jelenlétházak vezetői, a szociális munkások kapcsolatban vannak a védőnőkkel, az önkormányzatok szociális ügyintézőivel, a gyermekjóléti szolgálattal, tudják, mely családokat kell feltétlenül bevonni. Ha jól működik a ház, olyan segítséget kapnak, olyan helyzetekben lesz részük, ami tetszik nekik, amit szeretnek, ha azt látják, hogy ez jó a gyerekeknek, akkor részesei lesznek. A közösségfejlesztésen keresztül eljuthatunk olyan szülőkhöz is, akik először ódzkodtak ettől, mert látják, hogy a többieknek ott jó, meghallgatják őket.

Az utazó-fejlesztő szolgálat szakemberei leülnek a családdal, elmondják a szülőknek, hogy a gyerekek miért van szüksége a fejlesztésre. Ők nem tudják pótolni az állami feladatokat, de eredményt a szülőkkel együtt tudnak elérni.

A salgótarjáni városházán lesz elérhető a szakembereket összefogó, a programot koordináló Gyerekesély Iroda. Dolgozik majd egy bizottság, hogy orvosolják a jelenlétházakban visszaköszönő, és az állami ellátórendszer által nem kezelt problémákat, és rendelkeznek krízisalappal, amelyből indokolt esetben támogathatják a családok rendkívüli kiadásait.

11.3. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a 16/2014. (II. 14.) Öh. sz. határozatával fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014 – 2019. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP). A HEP felülvizsgálata 2016-ban elkészült.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervében szerepel többek között a gyermekek szociálizálódásának elősegítése, a gyermekek lemorzsolódásának csökkentése. A gyermekek szociálizálódásának elősegítésénél feltárt és megfogalmazott problémák: a gyermekek első közösségbe kerülésekor jelentkező együttélés, társas érintkezés szabályainak megismerése, beilleszkedési zavarok leküzdése az „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” c. pályázat keretében elindult szociális segítői tevékenységgel valamennyire orvosolhatóak. A HEP által feltárt másik probléma, amelynek kezelését célul tűztük ki: a gyermekek lemorzsolódásának csökkentése. A városban működő tanodák egyrészt, megpróbálnak hozzájárulni tanulók iskolai sikerességéhez – képességeik kibontakoztatása által, másrészt, megpróbálják csökkenteni a szociális hátrányokból fakadó nehézségeiket, valamint segítik megőrizni az otthoni kultúra értékeit, azaz erősítik a programban résztvevő gyermekek kulturális identitását.

A városban 3 civil szervezet működtet tanodát, a Nyitott Könyv Olvasókör Egyesület a Salgótarján, Déryné út 1. szám alatt lévő Csillag Jelenlétházban minden héten kedd, szerda és csütörtöki napokon, a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítőik Egyesülete a Salgótarján, Tanács út 2-4. szám alatt a hét minden napján, valamint az Uzo-Jilo Tarjáni Tanoda működik a Kohász Művelődési Házban szintén minden nap.

Salgótarján, 2018. május 10.

Fekete Zsolt
polgármester